

Napirenden:

A felsőfokú esti és levelező oktatás új feladatai

A Művelődésügyi Minisztériumban elemezték a felsőoktatás nappali tagozaton kívüli képzési rendszerének — az esti, a levelező és egyéni levelező, illetve a kiegészítő, továbbképző oktatás — főbb problémáit, a továbbfejlesztés lehetőségeit. Az eddig elért eredményekről és a tervezett újabb megoldásokról a következő tájékoztatót adták:

A felsőoktatásban a nappali tagozaton kívüli képzési formák az elmúlt évtizedek során nagy szolgálatot tettek annak érdekében, hogy a munkásosztály és a parasztság saját sorából teremtsék meg önmaga értelmiségét. A munka melletti tanulás nélkül a kulturális forradalom lassabban érte volna el célját; társadalmunknak elengedhetetlen szüksége volt a sok tízezer felnőtt felsőfokú képzésére; többségük meg is állja a helyét, jól használhatja tudását. Az érettségire épülő és az alapidiploma megszerzését szolgáló esti-levelező képzés jelentősége tehát nem csökkent, de a szerepe megváltozott. Már betöltötte korábbi hivatását, hogy biztosítsa a felsőfokú továbbtanulását mindazoknak, akiket ebből a tőkés társadalom kizárt. Ma is adódnak azonban olyan társadalmi körülmények, amelyek indokolják a munka melletti tanulás lehetőségének további fenntartását.

Jelentős azoknak a fiataloknak a száma, akik érettségi után anyagi, családi okokból vagy éppen helyhiány miatt nem tanulhatnak közvetlenül nappali tagozaton az egyetemeken és a főiskolákon. Különösen gyakori ez a jelenség a fizikai foglalkozású szülők gyermekeinek körében, akik hátrányos helyzetük miatt sokszor csak később próbálkoznak a továbbtanulással. Mindezeknek az lett a következménye, hogy valósággal megfiatalodott az esti-levelező tagozatosok életkori összetétele: míg korábban a hallgatóknak 60—70 százaléka 30 évnél idősebb volt az elmúlt tanévben már minden 100 elsőéves esti tagozatos közül 67 huszonöt évesnél is fiatalabb volt, a levelező tagozaton pedig 100 hallgató közül 53 nem töltötte be a 25. életévét.

— De más is indokolja a munka melletti oktatás lehetőségének további biztosítását. A szakmunkásképzés új rendszere például lehetővé teszi, hogy a fiatal szakmunkások munka mellett, időbeszámítással szerezhesék meg középszintű végzettségüket. Társadalmilag is indokolt tehát, hogy az ő soraikból elősegítsük minél több tehetséges fiatal felsőfokú továbbtanulását.

Ugyanakkor a társadalmi élet különböző területein ma is és a jövőben is gyakran neveznek ki különböző vezető poszttra rátermett, tehetséges munkásokat és parasztokat, akiknek továbbképzése fontos feladatot jelent.

— Erőteljesen növekszik a jövőben a munka melletti tanulási formákon belül a továbbképzés, a speciális és a kiegészítő képzés szerepe. Ezért várhatóan nagyobb hangsúlyt kap a szakmérnök, a szakközgazdász, a szakjogász, illetve a mérnökök és jogászok közgazdasági képzése, valamint ehhez hasonló második diplomák megszerzésének lehetősége.

Ezek a tények máris lehetővé teszik, hogy a felsőoktatáson belül jelenleg a hallgatók egyharmada esti és levelező tagozatos, s arányuk a jövőben várhatóan még növekedni is fog. Az új körülmények megváltoztatták, kibővítették az esti és levelező oktatás feladatát és helyzetét, a legfontosabb teendők megtervezését tehát napirendre kell tűzni. Eddig ugyanis lényegében teljesen esetleges volt ezeken a tagozatokon a beiskolázás: a fiatalok szándékán, érdeklődésén és elhatározásán múlt, hogy jelentkeznek-e egyáltalán, és hová, milyen karra, szakra pályáznak. A jövőben a vállalatoknak és az intézményeknek tervszerűbben kell gondolniuk szakember-utánpótlásuk ilyen formáira is — a társadalmi érdekek érvényesítésére —

nagyobb anyagi, erkölcsi erőfeszítésekkel és a tanulási feltételek kedvezőbb biztosításával.

Ugyanakkor az esti és levelező oktatás színvonalát, követelményrendszerét közelíteni kell a nappali tagozatéhoz. Olyan feltételeket kell teremteni, amelyek mindezt biztosítják. A felvételi során előnyben kell részesíteni azokat a fizikai dolgozókat, akik a felvételi vizsgán megfelelték — még abban az esetben is, ha munkakörük nem indokolja felvételüket, vagy a munkahelyük éppen ezért nem javasolja továbbtanulásukat. A fizikai dolgozók továbbtanulásának elősegítésére gondoskodni kell arról is, hogy a jelenleginél nagyobb támogatást kapjanak az egyetemektől, a vállalatoktól is. Ki kell dolgozni részleteiben is az oktatás tartalmát, a legcélszerűbb formáit. Ahol erre lehetőség van és összehangolható a társadalom érdekeivel: ki kell alakítani a magánhallgatói rendszert is —, hangzik befejezésül a minisztériumi nyilatkozat.

SZEVEDI MUNKÁSELET

1

Az irodalom és legfőleg a bírósági akták őrzik már csak, milyen volt a paraszt ragaszkodása a röghöz. Jelenlétét ez válságos helyzetben példa nélküli helytállást, csöndesebb időkben beteges oldalhaját látszottak inkább. Az emlékezet már nem képes hiteles képet rajzolni, mert az emlékeket szóba fogalmazó agytervények régen más utakon járnak. A változást se tudjuk nyomon követni, hiszen mire rögzíthetnénk, hányan mondtak búcsút végleg a mezőgazdaságnak, akkor már kapjuk az új jelzéseket: visszafelé szív a szövetkezet.

2

Tóth C. János, a szegedi lággyár kúcsmbere, a deszkametsző keretfűrés — gatternak ismerik ezt a masinát jobban — példás igyekezetű kezelője klárafalvi paraszttól lett munkás — hallom az irodán. Sokan vannak itt hasonló, a gyár

dolgozóinak legalább 70 százaléka a környékbeli községekből jár be, de vele beszéljek először — mondják a biztatást.

Két rönk közé teszünk egy frissen metszett deszkát, ráülünk, mint a kocsiülésre. Munkás lett, vagy csak munkás munkakörben dolgozó paraszt? Kezdem a nehez kérdéssel:

— Sajnálja-e a földet?

— Egy szemet se!

Amikor nősült, még egy barázdája sem volt. Két holdat kapott a demokráciától, négyet örökölt, ötöt pedig ragasztott hozzá a maga emberségéből. Vitte mindet a térszbe, négy évig tag is volt. Amikor a szövetkezetet a makóival egyesítették, akkor jött a lággyárba. Ha így is utazni kell, úgy is, akkor inkább ide jön.

— A maszekkorát se sajnálja?

— Ha el tudnám választani a fiatalságomtól, akkor tudnék erre választ mondani. Azt gondolom, nem tudtam volna átvészelni, hogy gépesítés alá vontak min-

3

Itt akkora géppel dolgozik, hogy nehéz megérteni, miért attól a másik gépesítéstől felt. Olyan érzés lehetett benne, mintha én a programozott oktatásra gondoltam. A másikat próbáltam.

Ideiglenesen jött ide. Majd meglátjuk, merre fordul. Csak olyan szedett-vedett segémunkas voltam eleiben. 64. április 6-án előléptem. tőkehordó lettem, meg szemetes a gatternál. (Minden számbajöhető dátumot ilyen pontosan mond az életéből.) A géphez még nem kellett nyúlnom, csak olajozni legfeljebb. Otthon széles ez világon semmi géppel nem volt dolgom. Szecskaavágó, répadaráló csak. Néztam a gépet, nem lehet nehéz ezt megtanulni. Egy kis ügyesség, meg egy kis odaadás kell hozzá, gondoltam, jelentkeztem a tanfolyamra. Akkor még öt embernek kellett összedolgozni, most csak háromnak, de a másik kettő már hozzám igazodik. Szeret dolgozni mindegyik, muszáj is nekik, itt nincs mellébeszélés. Nézzé ezeket a portékákat, van itt előtűnk négy méteres rönk is, ezeket egy ember hiába ösztönözné, ezt csak közös akarattal lehet megemelni. A gép csak zörög, de kínálni kézzel kell.

4

Annyira azért megmaradt parasztnak, hogy a városi népet szobahozza, de nincsen éle a szavának: — Nincs közöm a városhoz, se a népéhez. Filozófiát is kapcsol hozzá, mint régen az eke szarvánál: — Vándorol a nép, üldözi a sors, vagy fogalmam sincs miért. Egyformák vagyunk. A pénzért, világeletemben úgy tudtam, dolgozni kell. Úgy tudja a városi ember is. Mi különbség lenne közöttünk? Hogy becsülöm-e őket? Meg ök engem? Hát olyan munkatársakkal, akiknek minden nap köszönök, akikkel együtt keressük a kenyeret, hogy civakodhatnánk? Mi bajunk lehet egymással? Ő is keresni akar, én is. Legfőleg én jobban, mert beláttam, hogy sok időm már nincsen hátra, ezt meg kellene fogni. Amíg paraszt voltam, azon igyekeztem, hogy öregsemmel megélhetésem legyen. Most ugyanaz a nóta, csak nyugdíjnak mondják a megélhetést. De dolgozni kell, hogy kapjon valamit az ember. Ha nem igyekeztem volna, még mindig tőkehordó lennék.

— És a feljebbvalók?

— Tisztelet, becsület a tudás előtt. Én becsülöm mindet. Csak azoknak se szabad elfelejteni, miből lettek. Miből lesz a cserebogár? Csímaszából. Ezt nem szabad elfelejteni egynek se. Én becsülöm őket, de emberségemet ne bántsa senki! Ha igazam van, nem bánom, térdig érő szakállam van is a másíknak, én megmondom neki.

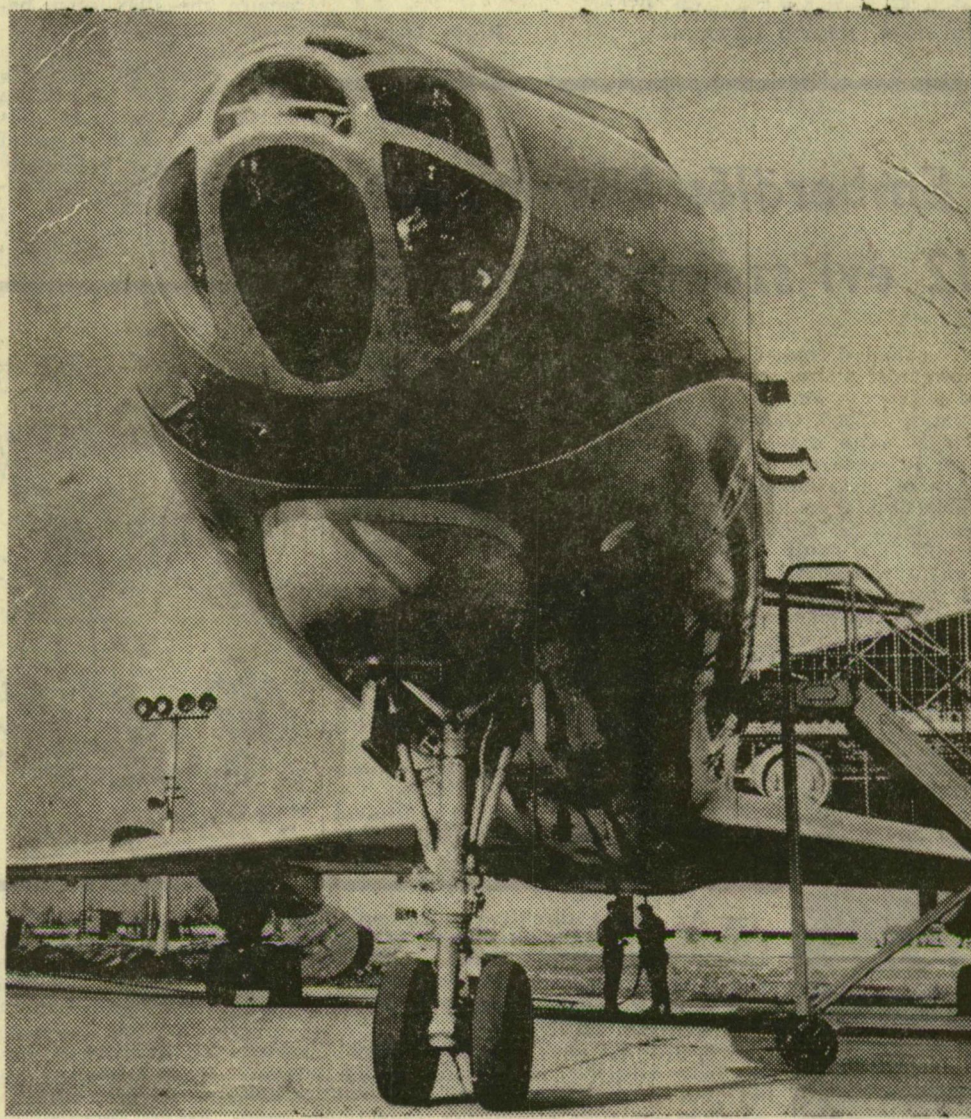
Olyan szigorúan mondja az ígét, azt hinné az ember, mindennap összeütközik valakivel. Kérdezem is.

— Nekem? Még az életemben nem volt ebből bajom egyszer sem.

De amit hozzátesz, az még paraszti észre tűt vissza. Úgy hangzik, mint amikor a legszebb kukoricát vagy a jószágot nézik: most még szép, de ki tudja meddig?

— Eddig még nem volt. De én már úriember nem tudok lenni, iskolát nem tudok végezni, csak a kezem után élek.

H. D.

Próba-úton

Az AEROFLOT szovjet légiforgalmi társaság hamarosan forgalomba állítja a TU-134—A típusú utasszállító repülőgépet, amely a TU-134 továbbfejlesztett változata. Az új gép 76 utas szállítására alkalmas, teherbírása két tonnával több, mint elődjének, s a legkorszerűbb navigációs műszerekkel szerelték fel. A IV. ötéves terv keretében két ilyen típusú utasgépet kap a magyar légiforgalom is.

Már 150 ezer métert fúrtak

A Nagyalföldi Kutató és Feltáró Üzem szegedi olajbányászai az idén több mint 150 ezer métert fúrtak a földgyomrába olajért és földgázért. Túlnyomórészt az algyői medencében. Ebből 4200 méternyi furatot az esedékes terven felül készítettek, ami megfelel két algyői szintű olajkútnak, s ez 1200 méterrel meghaladja azt is, amit a kongresszusi verseny eddigi szakaszára vállaltak, a kivizsgált rétegek száma több mint 280, s néhány kivételével olajat és földgázt találtak bennük, ebben a munkában is túlszárnyalták az előirányzatot. (MTI)

Gyorstisztító szalon nyílt Szegeden

Tegnap délelőtt Szegeden, a Károlyi utca és a Lenin körút sarkán levő bolthelyiségben megnyitották a Patyolat Vállalat új gyors tisztító szalonját. Ezzel a város első ilyen üzletét átadták a közönségnek.

Gyorstisztító szalon. A Patyolat szolgáltatásainak számunkra eddig ismeretlen típusát jelöli a név. Ilyen még nem volt Szegeden. Két helyisége van, az előtérben padok, asztalok várakozók részére, a női és férfi öltöző ajtaja innen nyílik, a belső teremben vasalóberendezések, hatalmas programozható tisztító gép. Mindez több mint hárommillió forintba került. Építését a tanács finanszírozta.

Persze nemcsak a helyiség berendezései az újak. Ez az

üzlet jó néhány új szolgáltatás bevezetését is lehetővé teszi. Mindenekelőtt talán a felsőruha tisztítás határideje érdemes említésre, amely az azonnal megvárhatótól három napig terjed. Kétségtelenül jó dolog az ilyesmi a belvárosban, hiszen étteremben, presszókban gyakran előfordulnak „balesetek”. Néha csepp zsír, kávé vagy fagyalt a ruhán.

A szalonban nemcsak ruhatisztítást, hanem foltkezelést, és tisztítás nélküli vasalást is vállalnak. Az üzlet kapacitása lehetővé teszi, hogy évente mintegy 45—50 ezer felsőruhát tisztítsanak ki. Mindezzel a Patyolat hozzájárul ahhoz, hogy a szolgáltatások színvonala kulturáltabb, jobb legyen Szegeden.

Sz. I.